

Galatyaliklaroqa

Rosul Pawlus Galatiya elkisidiki jamaatlarga yazoqan məktup ••• Salamlar

¹ Mənki Pawlus, rosul bolqan (insanlar tərripidin əməs yaki insanlarning wasitisi bilən əməs, bəlki Əysa Məsih wə Uni olgənlərdin tirildürgüqi Huda'Ata tərripidin təyinləngən)□

² wə mən bilən billə turuwatqan barliq qerindaxlardin Galatiya elkisidiki jamaatlarga salam.

³ Huda'Ata wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin silərgə mehır-xəpket wə hatirjəmlilik bolqay!■

⁴ U Huda'Atimizning iradisi boyiqə bizni bu hazırki rəzil zamandin kutkuzuxka Əzini gunahlırimiz üqün pida qildi;■

⁵ Hudaqə barliq xan-xərəp əbədil-əbədgiqə bolqay, amin!

Birdinbir hux həwər

⁶ Silər özünqlarni Məsihning mehır-xəpkiti arkilik Qakiroquqining yenidin xunqə tez yiraklaxturup baxkiqə bir hil «hux həwər»gə əgixip ketiwatqininglaroqa intayin həyran qalmaktimən!

□ **1:1** «Əysa Məsih wə Uni olgənlərdin tirildürgüqi Huda'Ata...» — «ölümdin tirildürgüqi» — grek tilida: «olgənlərdin tirildürgüqi». ■ **1:3** Rim. 1:7; 1Kor. 1:3; Əf. 1:2; 1Pet. 1:2. ■ **1:4** Mat. 20:28; Gal. 2:20; Əf. 5:2; Tit. 2:14; Ibr. 9:14.

⁷ Əməliyətə u heçqandak baxka «hux həwər» əməstur! — pəkətla bəzi kixilər silərni qaymakturup, Məsihning hux həwirini burmilimakqi boləqan, halas. ■

⁸ Lekin hətta biz özimiz bolayli yaki asmandin qüxkən pərixtə bolsun, birsi bizning silərgə jakarliqinimizə oħximaydioqan baxka bir «hux həwər»ni silərgə jakarlisa, bexioqa lənət yaqsun! ■

⁹ Biz burun eytkinimizdək, hāzirmu mən xuni eytimənki, birsi silərning qəbul qiləninglarə oħximaydioqan baxka bir hux həwərni jakarlisa, bexioqa lənət yaqsun!

¹⁰ Mən Hudani ixəndürüxüm kerəkmü yaki insanlarni ixəndürüxüm kerəkmü? Yaki insanlarni hursən qilixim kerəkmü? Mən insanlarni hursən qilixni nixan qiləqan bolsam, Məsihning quli bolmioqan bolattim. □ ■

¹¹ Əmdi, i qerindaxlar, silərgə xuni ukturimənki, mən jakarlaydioqan hux həwər insandin kəlgən əməs. ■

¹² Qünki mən uni insandin qəbul qiləqinim yoq yaki birər kixi uni manga əgətkini yoq, bəlki

■ 1:7 Ros. 15:1. ■ 1:8 2Kor. 11:4. □ 1:10 «Mən Hudani ixəndürüxüm kerəkmü yaki insanlarni ixəndürüxüm kerəkmü? Yaki insanlarni hursən qilixim kerəkmü?» — hux həwərni Huda Əzi bekitip əwətkən, əlwəttə. «Hux həwər»ni əzgərtimən, dəp ham hiyal qiləuqilar «Hudani ixəndürüxü»i kerək! Birəq wəzipimiz adəmlərni hux həwərni qəbul qilixqə ixəndürüxtur. «Mən insanlarni hursən qilixni nixan qiləqan bolsam, Məsihning quli bolmioqan bolattim» — «Məsihning quli» — Yəhudiylar arisida «qul»ning əzining salahiyiti bar idi. İzzətlik adəmnin quli boluxning əzi izzətlik ix. ■ 1:10 1Tes. 2:4; Yaq. 4:4. ■ 1:11 1Kor. 15:1.

Əysa Məsih manga wəhiy arkilik yətküzgən. ■

¹³ Qünki silər mening Yəhudiylarning diniy yolida qandak həyat kəqürgənlikim toqruluk — mening Hudaning jamaitigə əxəddiy ziyankəxlik qilip uningə buzəunqilik qiloanlikimni anqliqansilər. □ ■

¹⁴ Həmdə mən Yəhudiylarning diniy yolida elimizdiki nurəun təngtuxlirimdin helila aldidə turattim wə ata-bowilirimning ən'ənilirini saqlaxkə pəwkül'addə kizəin idim.

¹⁵⁻¹⁶ Əmma anamning kərsikidin tartip meni Əzi üqün ayrip, mehir-xəpkiti arkilik meni qakiroqan Huda Əz Oqlini əllər arisida jakarlax üqün məndə uni axkarilaxni layik kərginidə, mən heqkandak qan-ət igisi bilən məslihətləxməy, □ ■

¹⁷ yaki Yerusalemoqa məndin ilgiri rosul boləanlar bilən kərxüxkə barmay, bəlki udul Ərəbistanəqa atlandim. Keyin Dəməxkkə qaytip kəldim.

¹⁸ Andin üq yildin keyin Yerusalemoqa Petrus bilən tonuxuxkə bardim wə uning kəxida on bəx kün turdum. □

■ **1:12** Əf. 3:3. □ **1:13 «Yəhudiylarning diniy yoli»** — grek tilida «Yəhudaizm». «**əxəddiy ziyankəxlik qilip...**» — yaki «taxkin kizəinlik bilən ziyankəxlik qilip...». ■ **1:13** Ros. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; Fil. 3:6; 1Tim. 1:13. □ **1:15-16 «Huda Əz Oqlini əllər arisida jakarlax üqün məndə uni axkarilaxni layik kərginidə...»** — «əllər» muxu yərdə «yat əlliklər», yəni «Yəhudi əməslər»ni kərsitidu. ■ **1:15-16** Ros. 9:15; 13:2; Mat. 16:17; Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 2:8; Əf. 3:8. □ **1:18 «üq yildin keyin Yerusalemoqa Petrus bilən tonuxuxkə bardim»** — «Petrus» rosul Petrus (baxkə ismi «Kefas»).

19 Əmma xu qaoqda Rəbning inisi Yaquptin baxka rosullarning heqkaysisi bilən kərüxmidim. □

20 Mana, mening silərgə hazır yazoqinim Huda aldida heq yaloqan əməs! ■

21 Keyin, mən Suriyə wə Kilikiyə əlkillirigə bardim.

22 Əmma Yəhudiyədəki Məsihdə boləqan jamaətlər meni qirayimdin tonumaytti.

23 Ular pəkət burun bizgə ziyankəxlik kıləqan adəmninğ əzi xu qaoqda yəkətməkqi boləqan etikadni hazır hux həwər dəp jakarlimakta, dəp angliəqanidi;

24 xuningdək ular mening səwəbimdin Hudani uluəqlidi. □

2

Yerusalemda turoqan rosullarning Pawlusni etirap kılıxi

1 Yənə buningdin on tət yil keyin, mən Barnabas bilən Yerusalemə qıktim; Titusnimu həmrah

□ **1:19 «Rəbning inisi Yaqup»** — oqurmənlərninğ esidə barki, Əysanınğ az degəndə tət inisi bar idi («Mat.» 13:55). ■ **1:20** Rim. 1:9; 9:1; 2Kor. 1:23; 11:31; 1Tes. 2:5; 1Tim. 5:21; 2Tim. 4:1. □ **1:24 «xuningdək ular mening səwəbimdin Hudani uluəqlidi»** — grek tilida «xuningdək ular məndə Hudani uluəqlidi».

kilip bardim. □ ■

² Mən bir wəhiygə binaən xu yərgə baroqanidim; wə mən bikar qəpmioqinimni yaki bikar qəpmaywatqinimni jəzmləxtürüx üqün *Yerusalemdikilərnin*g aldida (əməliyəttə pəkət «jamaətning tüwrükliri»dəklərgə ayrim həlda) əllər arisida jakarlaydioqan hux həwərnə bayan kildim. □ ■

³ Nətijidə, hətta mənğa həmrağ boləqan Titus Yunanliq bolsimu, hətnini qəbul kilixqə məjburlanmidi; □ ■

⁴ *xu qəşdiki «hətnə» məsilisi»* bolsa, bizning Məsih Əysada muyəssər boləqan hərlükümüzni nazarət kilix üqün arimizəqə soqunup kiriwaləqan, bizni qulluqqa qüxürüxməqci bolup, yaləqanqilik qiləqan sahta qerindaxlar

□ **2:1 «Yənə bununğdin on tət yil keyin...»** — yəni bəlkim u Məsihğə etiqađ qiləqandin 14 yil keyin. **«mən Barnabas bilən Yerusaleməqə qıqtim; Titusnimu həmrağ kilip bardim»** — bizningqə, bu «Ros.» 15:2də tiləqə elinoqan səpər idi. Bəzi alimlar u ziyarətəni «Ros.» 11:30 wə 12:25də tiləqə elinoqan səpərni kərsitidu, dəp qaraydu. ■ **2:1 Ros. 15:2.** □ **2:2**

«mən bikar qəpmioqinimni yaki bikar qəpmaywatqinimni jəzmləxtürüx üqün Yerusalemdikilərninğ aldida ... əllər arisida jakarlaydioqan hux həwərnə bayan kildim» — «bikar qəpmioqinim» wə «bikar qəpiwatqinim» degən mənisi nemə bolatti? Pawlus əzining hux həwərnə jakarlaş hizmitini «məning qəpaxim» yaki «yüğüürüxüm» dəp təşwirləydu. U muxu yərdə baxqə rosullar bilən kərüxüxtiki məqsiti uning yətküzgən «hux həwər»ning toqra ikənlikini jəzmləxtürüx, xundaqla ularnimu uning hizmiti toqruqluq hatirjəm kilix üqün idi. ■ **2:2 Ros. 19:21.** □ **2:3 «Nətijidə, hətta mənğa həmrağ boləqan Titus Yunanliq bolsimu, hətnini qəbul kilixqə məjburlanmidi»**

— «Yunanliq» yaki «grek» — Yəni Yəhudi əməs, xuningdək hətnə qilinoqan kixi əməs. ■ **2:3 Ros. 16:3; 1Kor. 9:21.**

tüpəylidin boləjanidi. □ ■

⁵ Lekin biz hux həwərninğ həkikiti silərdin məhrum qilinmisun dəp ularoqa hətta bir saətgimu yol qoyənimiz yok;

⁶ lekin abruyluq hesablanəjan adəmlərdin bolsa (meninğ ularning nemə ikənliki bilən karim yok; Huda heqkandəq insanning yüz hatirisini qilmaydu!) — muxu abruyluq *ərbablar* dəp sanəjanlarning məndiki *hux həwərgə* qoxkini yok idi. □ ■

⁷ Dəl əksiqə, hux həwərnə hətnə qilinəjanlaroqa yətküzüx wəzipisi Petruska tapxuruloqandək, hətnisizlərgə yətküzüx wəzipisi manga tapxu-

□ **2:4 «xu qaoqdiki «hətnə məsilisi» bolsa, ... yaloqanqilik qiloqan sahta kerindaxlar түpəylidin boləjanidi»** — bizningqə «hətnə məsilisi» (grek tilida «bu ix») yukirikə 3-ayəttə «manga həmrah boləjan Titus Yunanliq bolsimu, hətnini qəbul qilixka məjburlanmidi» deyilgən ix bilən baqlıq. Demək, əyni qaoqda bəzi «yaloqanqilik qiloqan sahta kerindaxlar» «xu yat əllik adəm hətnə qəbul qilmisa bolmaydu» degən pikirni otturiqə qoyəjan bolsa kerək. ■ **2:4** Ros. 15:24. □ **2:6 «lekin abruyluq hesablanəjan adəmlər...»** — Pawlus bu səl kinayilikrək kəringən gəpni ixlitixi bilən baxka rosullaroqa yaki jamaətninğ əksəqalliriqə hərmətsizlik qilməqci əməs, bəlki Galatyaliklaroqa (xundəqla, bizlərgə!) insanlarni Hudadin yukiri qoymasliq kerək, dəp kərsətməqci. **«muxu abruyluq ərbablar dəp sanəjanlarning məndiki hux həwərgə qoxkini yok idi»** — grek tilida: «manga heqnersə qoxmidi». ■ **2:6** Qan. 10:17; 2Tar. 19:7; Ayup 34:19; Ros. 10:34; Rim. 2:11; Əf. 6:9; Kol. 3:25; 1Pet. 1:17.

ruloqan döp tonup yetip□

⁸ (qünki Petrusni hätniliklörgä rosullukqa Küqländürgüqi bolsa, menimu ällergä *rosul boluxqa* küqländürgänidi),■

⁹ manga ata kilinoqan xu mehır-xəpkətni tonup yətkən «jamaätning tüwrükliri» hesablanoqan Yakup, Kefas wə Yuhannalar bolsa, silər ällergä beringlar, biz hätniliklörgä barayli döp Barnabas bilən ikkimizgä həmdəmlik ong qolini berixti.

¹⁰ Ularning bizgä pəkət kəmbəoqəllərni untumanglar degən birla təlipi bar idi; mən däl bu ixka kızoqin bolup keliwatattim.□ ■

Pawlusning Antakyada Petrusni əyiblixi

¹¹ Birak, keyin Petrus Antakya xəhirigə kəlgəndə, uning əyiblik ikənliki enik boloaqqa, mən uni yūzturanə əyiblidim.

¹² Qünki Yakupning yenidin bəzi adəmlər ke-
lixtin ilgiri u yat əlliklər bilən həmdastihan

□ **2:7 «däl əksiqə, hux həwərnı hətne kilinoqanlaroqa yətküzüx wəzipisi Petruska tapxuruloqandək, hətnisizlörgä yətküzüx wəzipisi manga tapxuruloqan döp tonup yetip...»** — muxu ayətlərdiki «hətne kilinoqanlar» Yəhudiylarnı, «hətnisizlər» Yəhudi y əməslərni kərsitidu, əlwəttə. ■ **2:8** Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:16; Əf. 3:8.

□ **2:10 «Ularning bizgä pəkət kəmbəoqəllərni untumanglar degən birla təlipi bar idi»** — mumkinqilıki barkı, rosullarning Pawluska «kəmbəoqəllər» toqruluk boluqan təlipi əzliri arısidiki, Yerusalem jamaitidiki kəmbəoqəllərni təkıtləp kərsətməkqi.

■ **2:10** Ros. 11:30; 24:17; Rim. 15:25; 1Kor. 16:1; 2Kor. 8:1; 9:1.

bolojanidi; birak ular kalgandə, hətniliklərdin qorkup *xu kerindaxlardin* özini tartti. □

¹³ Hətta baxka Yəhudiy *kerindaxlar* uning bu sahtilikioqə koxulup kətti; hətta Barnabasmu azdurulup ularning sahtipəzlikigə xerik boldi.

¹⁴ Əmma mən ularning hux həwəning həkikiti boyiqə durus mangmioqanlikini kərüp, həmməylənning aldidila Petruska: «Sən Yəhudiy turup, Yəhudiylarning adətli ri boyiqə yaximay, bəlki yat əlliklərdək yaxawatisən; xundak turukluk, nemixka sən yat əlliklərni Yəhudiylardək yaxaxka zorlimakqimusən?» — dedim, ■

¹⁵ wə yənə: «Biz *ikkimiz* tuquluximizdinla Yəhudiymiz, «gunahkar dəp qaraloqan yat əlliklər»din əməsmiz, □

¹⁶ lekin insanning həkkaniy kilinixini Təwrat qanunioqə əməl kilixka intilixliri bilən əməs, bəlki Əysa Məsihning etiqad-sadakətliki bilən

□ **2:12 «Qünki Yakupning yenidin bəzi adəmlər kelixtin ilgiri u yat əlliklər bilən həmdastihan bolojanidi»**

— «Yakupning yenidin bəzi adəmlər» Yerusalemdin kəlgən Yəhudiy kerindaxlar idi. **«birak ular kalgandə, hətniliklərdin qorkup xu kerindaxlardin özini tartti»** — «hətniliklərdin qorkup..»: — mumkinqiliki barki, muxu kixilər: «Yəhudiy əməslərnu hətne kilinixi kerək» dəp oyliqan. Omumən eytkanda «kona əhdə» boyiqə, Yəhudiylarning əslidə Yəhudiy əməslərnin yeməkliklirini yeyixigə, ular bilən həmdastihan boluxka bolmaytti. ■ **2:14** Ros. 10:28.

□ **2:15 «Biz ikkimiz tuquluximizdinla Yəhudiymiz, «gunahkar dəp qaraloqan yat əlliklər»din əməsmiz...»** — Pawlusning muxu «gunahkar dəp qaraloqan yat əlliklər» degən sözliri bilən Petruska Yəhudiylarning ən'əniwi y kəzqarixini yaki pozitisiyisini əslitidu. Yəhudiylar əzlimu gunahkarlar, əlwəttə!

bolidu, döp bilimiz. Xunga Təwrat qanunioqa əməl qilixka intilix bilən əməs, bəlki Məsihgə baqlanoqan etiqad bilən həkkanıy qiliniximiz üqün bizmu Məsih Əysaqqa etiqad qilduk — qünki heq ət igisi Təwrat qanunioqa əməl qilixka intilixliri bilən həkkanıy qilinmaydu» — dedim. □ ■

17 Əmma Məsihtə həkkanıy qilinixka izdənginimizdə, bizmu «gunahkar» döp ispatlanoqan bolsakmu, Məsih əmdi gunahning

□ **2:16 «lekin insanning həkkanıy qilinixini Təwrat qanunioqa əməl qilixka intilixliri bilən əməs, bəlki Əysa Məsihning etiqad-sadaqətliki bilən bolidu, döp bilimiz»** — «Təwrat qanunioqa əməl qilixka intilixliri bilən» degən ibarə grek tilida intayin qışkartilip: «qanundiki əməllər bilən...» yaki «qanunioqa qaritiloqan əməllər bilən» yaki «qanundin qıkkən əməllər» döp ipadilinidu. Bu ibarə «Rim.» 3:20, 28, «Gal.» 3:2, 5, 10dimu tepilidu. İnsanning barliq «Təwrat qanunioqa əməl qilixka intilixliri» əzining gunahka patqan bir gunahkar ikənlikini ispatlaydu, halas. **«insanning həkkanıy qilinixi ...bəlki Əysa Məsihning etiqad-sadaqətliki bilən...»** — yaki «insanning həkkanıy qilinixi ... bəlki Əysa Məsihgə etiqad qilix bilən...». **«Məsihgə baqlanoqan etiqad bilən həkkanıy qiliniximiz üqün bizmu Məsih Əysaqqa etiqad qilduk»** — «bizmu» — Pawlus Petruska söz qiliwatidu, muxu sözi bilən ular ikkilisining Yəhudiylar ikənlikini közdə tutidu. ■ **2:16** Ros. 13:38; Rim. 3:20,28; 8:3; Gal. 3:11; İbr. 7:18.

hizmitidə boləuqumu?! Yak, hərgiz! □

18 Əmma mən əslidə oqulatqan nərsilərnı kəytidin kərsam, əzümni *Təwrat kənunioqa* hiləplik kəloquqi dəp ispatlap kərsətkən bolimən. □

19 Qünki mən Təwrat kənuni bilən Təwrat kənunioqa nisbətən əldüm; nətijidə, mən Hu-

□ **2:17 «Əmma Məsihtə həkkanıy kəlinixka izdənginimizdə, bizmu «gunahkar» dəp ispatlanoqan bolsakmu, Məsih əmdi gunahning hizmitidə boləuqumu?! Yak, hərgiz!»** — «bizmu «gunahkar» dəp ispatlanoqan bolsakmu» — hər adəm hux həwərgə ixənsə, Hudaning nijatini kəbul kəlixı üqün əwwal əzining gunahkar ikənlikini tonup yetixı, xundakla barlik gunahlırını ikrar kəlixı kerək, əlwəttə. Bu jəhəttə Yəhudiylar wə Yəhüdiy əməslər arisida həqkəndək pərk yok. □ **2:18 «Əmma mən əslidə oqulatqan nərsilərnı kəytidin kərsam, əzümni Təwrat kənunioqa hiləplik kəloquqi dəp ispatlap kərsətkən bolimən»** — «oqulatqan nərsilər» toqruluk; — bu əsli Təwrat kənunioqa əməl kəlixka intilganlikni kərsitidu. Əgər birsi öz reallikioqa əsasən: «Mening Təwrat kənunioqa əməl kəlalixim kət'iy mümkün əməs ikən» dəp xu tirixixni taxlap, Məsihkə etikəd kəlix yoli bilən həkkanıylikka erixsimu, ləkin andin yənə kəytidin tirixip, həkkanıy bolux üqün Təwrat kənunioqa əməl kəlixka kəytidin intilsə, bəribir əzining gunahkarlıkını ispatlap koyatti. «Koxumqə səz»imizni kərüng.

daoqa yuzlinip yaxawatimən. □ ■

20 Mən Məsih bilən billə krestlängənmən, lekin mana, yaxawatimən! Lekin yaxawatkini mən əməs, bəlkı məndə turuwatқан Məsihdur. Wə mening hazır ətlirimdə yaxawatқан həyat bolsa, meni səygən wə mən üçün Özini pida kıloğan Hudaning Ooqlining iman-etikadidındur. □ ■

21 Mən Hudaning mehir-xəpkitini bikar kiliwətməymən; qünki həkkaniylik Təwrat kanuni arqılık kelidiğan bolsa, Məsihning əlüxi

□ **2:19 «... Qünki mən Təwrat kanuni bilən Təwrat kanunioqa nisbətən öldüm; nətijidə, mən Hudaoya yuzlinip yaxawatimən»** — bu intayin muhim ikki ayət (19-20) toqruluk «qoxumqə söz»imizdə tohtilimiz. «Hudaoya yuzlinip yaxax» — buning bəlkim üq mənisi bar boluxi mumkin; (1) Hudaning xan-xəripi üçün yaxax; (2) Hudaoya pütünləy tayinip yaxax (xundak kıloğanda əlüm bolmaydu); (3) Hudaning yetəqiliki astida yaxax. Rosul bəlkim ixəngüqilərnin yaxawatқан yeni həyatimu əzining xəhsiy niyətliri üçün əməs, bəlkı «Hudaoya yuzlinip yaxawatқан» boluxi kerək, deməqki bolidu («Rim.» 6:10-11-ayətnimu kərüng). ■ **2:19** Rim. 7:4; 14:7; 2Kor. 5:15; 1Tes. 5:10; İbr. 9:14; 1Pet. 4:2. □ **2:20 «mening hazır ətlirimdə yaxawatқан həyat bolsa, ... Hudaning Ooqlining iman-etikadidındur»** — baxқа birhil tərjimisi: «mening hazır ətlirimdə yaxawatқан həyat bolsa... Hudaning Ooqlioqa boloğan etikad bilən». Əzimizning tərjimimiz toqruluk «qoxumqə söz»imizni kərüng. ■ **2:20** Gal. 1:4; Əf. 5:2; Tit. 2:14.

bikardin-bikar bolup qalatti. □ ■

3

Təwrat qanuni wə iman-etikad

¹ I əkilsiz Galatyaliklar, kəz aldinglarda Əysa Məsih enik sürətləngən, aranglarda krestləngəndək kərüngənəkən, kim silərnəni həkikətkə itaət kəlixtin azdurup sehirlidi? □ ■

□ **2:21 «Mən Hudaning mehİR-xəpkitini bikar kəliwətməymən; qünki həkəkəniylik Təwrat qanuni arkəlik kəlidiqan bolsa, Məsihning əlüxi bikardin-bikar bolup qalatti»** — əgər adəmlər tirixip-tirmixip Təwrat qanuniqə əməl kəlalioqan yaki kəlalaydiqan bolsa, xundakla əzini həkəkəniy adəm dəp ispatlisa, nemixka Əysa Məsih Əzini kurbənlilik kəldi? Undək bolqanda insanlar gunəhliridin kətulux üqün Hudaning mehİR-xəpkitigə mohtaj bolmioqan bolatti; yəni, Məsihning adəmnəni gunəhliridin kətquzup nijat yolini eqix üqün bolqan əlüxi bikar bolatti (Məsihning əlüxi əsli mumkin bolmaydiqan ix idi; bu tarihta əng karamət, aləmxumul əjayib wəkə idi; qünki U Əzi ««Həyat Əzümdürmən», «Tirilix Əzümdürmən» degənidi; «Həyat» Boluquci kəndəkmə əlsun?). ■ **2:21** İbr. 7:11. □ **3:1 «I əkilsiz Galatyaliklar, kəz aldinglarda Əysa Məsih enik sürətləngən, aranglarda krestləngəndək kərüngənəkən, kim silərnəni həkikətkə itaət kəlixtin azdurup sehirlidi?»** — «Əysa Məsih ... aranglarda krestləngəndək kərüngənəkən» degən səzlər toqruluk ikki kəzkarax bar: (1) Pawlus hux həwərdə Əysa toqruluk pakitlarnəni xunqə enik yətküzüp jakarlioqəqka, anglioquqilar «nək məydanda turoqəndək, əz kəzi bilən guwahqi bolqəndək» bolqanlikini yaki: (2) Pawlusning keqə-kündüz əz həyati arkəlik Məsihning krestləngənlikini kərsətkənlikini kərsitidu (1:16, 2:20ni kərüng). Bizningqə ikkila kəzkarax toqra. ■ **3:1** Gal. 5:7.

² Mən pəkət xunila silərdin sorap biləyki: — Silər Rohni Təwrat kanunioʻa intilix arkilik qobul kildinglarmu, yaki *hux həwərn*i anglap, etikad arkilik qobul kildinglarmu?□

³ Silər xunqə əkilsizmu? Rohqa tayinip *hayatni* baxliqanikənsilər, əmdiliktə ət arkilik kamalətkə yətməkqimu?□

⁴ Silər *etikad yolida* bolqan xunqə kəp azab-oqubətlərn

i bikaroʻa tarttinglarmu? Dərwəkə bikaroʻa kəttioʻu?!

⁵ Silərgə Rohni Təminligüqi, aranglarda məjizilərn

i yaritiwatkuqi bu karamətlərn silərn*ing* Təwrat kanunioʻa intilip tayanqininglardin k*ilamdu*, yaki angliqan həwərgə baqliqan ixənq-etikadinglardin k*ilamdu*?□

⁶ *Mukəddəs yazmilarda deyilgəndək*: «Ibrah

im Hudaq*a* etikad kildi; bu uning həkkan*iy*liki hesablandi».■

⁷ Xuning üqün, xuni qüxinxinglar kerəkki,

□ **3:2 «silər rohn**i Təwrat kanunioʻa intilix arkilik qobul kildinglarmu, yaki *hux həwərn*i anglap, etikad arkilik qobul kildinglarmu?» — «Roh» Hudaning Mukəddəs Rohini kərsitidu. □ **3:3 «Silər xunqə əkilsizmu? Rohqa tayinip hayatni baxliqanikənsilər, əmdiliktə ət arkilik kamalətkə yətməkqimu?»** — «Rohqa tayinip» — grek tilida «Rohta» (Hudaning Rohida, əlwəttə). «əmdiliktə ət arkilik kamalətkə yətməkqimu?» — «ət arkilik» yaki «insaniy ətlər arkilik» — demək, Hudaning mehir-xəpkitigə əməs, nijatioʻa əməs, bəlk

i öz küqigə, Təwrat kanunioʻa əməl k*ilix*q*a* intilixlaroʻa tayinixtin ibarət. □ **3:5 «silərgə Rohni Təminligüqi»** — «Roh» — Mukəddəs Roh, Hudaning Rohi. «Silərgə Rohni Təminligüqi» HudaʻAtining Őzi. ■ **3:6** Yar. 15:6; Rim. 4:3; Yak. 2:23.

etikadtin tuquloqanlarla Ibrahımning həkikiy pərzəntlidir. □

⁸ Mukəddəs yazmilarda Hudaning yat əlliklərni Əzigə etiqad kilixi arkilik ularni həkkanıy kilidioqanlıki aldin'ala kərülüp, Hudaning Ibrahımoqa: «Səndə barlık əl-millətlərgə bəht ata kilinidu» dəp hux həwərnı aldin eytkanlıki hatiriləngənidi. □ ■

⁹ Xuning bilən, etiqadtin boləqanlar etiqad kiləuqi Ibrahım bilən təng bəht tapıdu.

¹⁰ Lekin Təwrat qanunioqa əməl kilimiz dəp yürgənlər bolsa həmmisi lənətkə qalidu. Qünki *mukəddəs yazmilarda* mundak yeziloqan: «Təwrat qanunida yeziloqan həmmə əmrlərgə üzlüksiz əməl kilməywatqan hər bir kixi lənətkə qalidu». □ ■

□ **3:7 «... etiqadtin tuquloqanlarla Ibrahımning həkikiy pərzəntlidir»** — grek tilida «etiqadtin boləqanlar...» — demək, Məsih Əysəoqa etiqad baqlap «qaytidin tuquloqan»lar, Ibrahımning izlirini baskanlar. □ **3:8 «mukəddəs yazmilarda Hudaning yat əlliklərni Əzigə etiqad kilixi arkilik ularni həkkanıy kilidioqanlıki aldin'ala kərülüp...»** — «yat əlliklər» — Yəhudıy əməslər. **«Səndə barlık əl-millətlərgə bəht ata kilinidu»** — «Yar.» 12:3. ■ **3:8 Yar. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4; 49:10; Ros. 3:25.** □ **3:10 «Lekin Təwrat qanunioqa əməl kilimiz dəp yürgənlər bolsa həmmisi lənətkə qalidu»** — «Təwrat qanunioqa əməl kilimiz dəp yürgənlər» — muxu yol bilən əzlrini həkkanıy dəp ispatlaymız dəydioqanlar, əlwəttə, **«Təwrat qanunida yeziloqan həmmə əmrlərgə üzlüksiz əməl kilməywatqan hər bir kixi lənətkə qalidu»** — «Qan.» 27:26. Əlwəttə, hək kim Təwrat qanunining əmrlirigə «üzlüksiz əməl kiləlməydu» — xunga həmmə kixi, Yəhudıy bolsun, Yəhudıy əməs bolsun, Məsihsiz bolsa lənət astida turidu. ■ **3:10 Qan. 27:26.**

11 Yənə roxənki, heqkim Hudaning aldida qanunoqa intilix arkilik həkkanıy kılınmaydu; qünki *mukəddəs kitabta yezilöşinidək*: — «Həkkanıy adəm ixənq-etikadi bilən hayat bolıdu». □ ■

12 Əmma qanun yoli etikad yolioqa asaslanoqan əməs, bəlki *mukəddəs kitabta*: — «Qanunning əmrlirigə əməl kılöquqi xu ixlar bilən hayat bolıdu» deyilgəndəktur. □ ■

13 Həlbuki, Məsih bizni Təwrat qanunidiki lənəttin hər kılix üqün ornımızda lənət bolup bədəl tölidi. Bu həktə *mukəddəs yazmilarda*: «Yaşaqqa esilöqan hər bir kixi lənətkə qalöqan hesablınsun» dəp yezilöqan. □ ■

14 Xuning bilən Məsih Əysa arkilik İbrahimöqa ata kılinoqan bəht yat əlliklərgimu kəltürölüp, biz wədə kılinoqan Rohni etikad arkilik qobul kılalaymız.

Təwrat qanuni wə Hudaning wədisi

□ **3:11 «Həkkanıy adəm ixənq-etikadi bilən hayat bolıdu»** — «Həb.» 2:4. ■ **3:11** Həb. 2:4; Rim. 1:17; 3:20; Gal. 2:16; İbr. 10:38 □ **3:12 «Qanunning əmrlirigə əməl kılöquqi xu ixlar bilən hayat bolıdu»** — «Law.» 18:5. Heqkim Təwrat qanunining əmrlirigə əməl kılalmaydu, əlwəttə. ■ **3:12** Law. 18:5; Əz. 20:11; Rim. 10:5. □ **3:13 «Həlbuki, Məsih bizni Təwrat qanunidiki lənəttin hər kılix üqün ornımızda lənət bolup bədəl tölidi»** — grek tilida: «hər kılix üqün bədəl töləx» yaki «kutuldurup bədəl töləx» degən ibarilər adəttə kullarni bazardin qaytidin setiwelip, hər kılix»ni kərsitidu. «**yaşaqqa esilöqan hər bir kixi lənətkə qalöqan hesablınsun**» — «Qan.» 21:24. ■ **3:13** Qan. 21:23; Rim. 8:3; 2Kor. 5:21.

15 Kerindaxlar, mən insanlarqə sözləymən; hətta insanlar arisida əzara əhdə tüzülsimu, baxka heqkim uni yokka qikiriwetəlməydu yaki uningəja birər nərsə qoxalmaydu. □ ■

16 Xuningdək, *Hudaning əhdisidiki* wədilər İbrahim wə uning nəsligə eytiləjan. *Muqəddəs kitabta* U: «wə sening nəsiliringgə», (yəni, kəp kixilərgə) deməydu, bəlki «sening nəslinggə», (yəni yaləuz bir kixigila), dəydu — bu «nəsil» Məsihdur. □ ■

17 Mən xuni deməqimənki, Hudaning Məsihkə aldin tüzgən bir əhdisini tət yüz ottuz yildin keyin quxürülgən Təwrat qanuni əməldin qalduralmaydu, Hudaning bu wədisini heq bikar qilalmaydu. □ ■

18 Qünki *wədə kilinojan* miras qanunoja asaslənojan bolsa, mana u Hudaning wədisigə asaslənojan bolmaytti; lekin Huda xapaət bilən

□ **3:15 «mən insanlarqə sözləymən»** — muxu ibarə bəlkim «insanlarning kündilik turmuxidin bir misal kərsitəy», degini bolsa kerək. ■ **3:15** İbr. 9:17. □ **3:16 «Xuningdək, Hudaning əhdisidiki wədilər İbrahim wə uning nəsligə eytiləjan. Muqəddəs Kitabta U: «wə sening nəsiliringgə», (yəni, kəp kixilərgə) deməydu, bəlki «sening nəslinggə», (yəni yaləuz bir kixigila), dəydu — bu «nəsil» Məsihdur»** — bu wədə Təwrat, «Yar.» 12:7 wə 13:15, 17:7, 24:7də tepilidu. Demisəkmü, Məsih Yəhudiylardin bolup, u İbrahimning nəslı, əlwəttə. ■ **3:16** Gal. 3:8. □ **3:17 «Hudaning Məsihkə aldin tüzgən bir əhdisi»** — «Məsihkə» — demək, Məsih «İbrahimning nəslı»ning süpitidə bolup əhdə xu qərdə Uningəja tüzgən. Bəzi kona kəqürmilərdə «Məsihkə» degən söz tepilmaydu. ■ **3:17** Yar. 15:13; Mis. 12:40; Ros. 7:6.

uni Ibrahimoqa wədə arkilik ata qiloqan. □ ■

19 Undaқта, Təwrat qanunini qüxürüxtiki məxsət nemə? U bolsa, insanlarning itaətsizlikliri tüpəylidin, Hudaning mirasi wədə Qilinöuqi, yəni İbrahimning nəslı dunyaqa kəlgüqə qoxumqə kilip berilgən; u pərixtilər arkilik bir wasitiqining qoli bilən bekitilip yoloqa qoyuloqan. □ ■

20 Əmma «wasitiqi» bir tərəpningla wasitiqisi əməs (bəlkı ikki tərəpningkidur), lekin Huda Əzi pəkət birdur. □

21 Undaқта, Təwrat qanuni Hudaning wədilirigə zitmu? Yaq, hərgiz! Əgər birər qanun insanlarnı həyatlikqa erixtürələydioqan bolsa,

□ **3:18 «Qünki wədə qilinöqan miras qanunoqa asaslanoqan bolsa, mana u Hudaning wədisigə asaslanoqan bolmaytti; lekin Huda xapaət bilən uni İbrahimoqa wədə arkilik ata qilöqan»** — «wədə qilinöqan miras» İbrahimoqa wədə qilinöqan kəp tərəplik bəhtni kəzdə tutidu. ■ **3:18** Rim. 4:14. □ **3:19 «Təwrat qanunini qüxürüxtiki məxsət nemə?... u pərixtilər arkilik bir wasitiqining qoli bilən bekitilip yoloqa qoyuloqan»** — «bir wasitiqi» xübhısizki, Musa pəyoqəmbərni kərsitidu. Bu muhım 19-ayət toqruluk «qoxumqə səz»imizni kərüng. «Təwrat qanuni... insanlarning itaətsizlikliri tüpəylidin» — bu səzning kəp jəhətliri bar — «qoxumqə səz»imizdə u toqruluk tohtilimiz. ■ **3:19** Qan. 5:5; Yh. 1:17; 15:22; Ros. 7:38,53; Rim. 4:15; 5:20; 7:8.

□ **3:20 «əmma «wasitiqi» bir tərəpningla wasitiqisi əməs (bəlkı ikki tərəpningkidur), lekin Huda Əzi pəkət birdur»** — bu ayətkə berilgən birnəqqə xərh bar. Mənisi bəlkim: «İkki adəm kelixim tüzgəndə, bir wasitiqi bolux kerək. Lekin, Huda Əz əhdisini İbrahimoqa bərgəndə, uni wasitiqısiz bərgən, u sap Hudaning qolidin kəlgən; xunga bu əhdə bəribir Təwrat qanunidin üstün turidu» degəndək bolidu. «Qoxumqə səz»imizdə umu toqruluk tohtilimiz.

undakta h kkanilylik j zm n xu qanunoqa asaslanoqan bolatti.

22  albuki, muq dd s yazmilar pütkül al mni gunahning ilkiq  kamap qoyoqan; buningdiki m ks t,  ysa Məsihning sadak t-etikadi arkilik w dining etikad qilouqilaroqa berilixi  q ndur.

■

23 Lekin etikad yoli kelip axkar  bolouq , biz Təwrat qanuni təripidin qo dilip, axkar  bolidioqan etikadni k t xk  kamap qoyuloqaniduk.

24 Xu t rikid , bizning etikad arkilik h kkaniy kiliniximiz  q n Təwrat qanuni bizg  «t rbiyilig qi» bolup, bizni Məsihkə yet klidi.

□ ■

25 Lekin etikad yoli axkara bolup, biz  mdi yənə «t rbiyilig qi»ning nazaritid   m smiz.

26 Q nki h mminglar Məsih  ysaoqa etikad kilix arkilik Hudaning oşulliri boldunglar. □ ■

27 Q nki h rkaysinglar Məsihgə kirixk  q m ld r lg n bolsanglar, M sihni kiyiwaloqan

■ 3:22 Rim. 3:9; 11:32. □ 3:24 «**bizning etikad arkilik h kkaniy kiliniximiz  q n Təwrat qanuni bizg  «t rbiyilig qi» bolup,..»** — «t rbiyilig qi» grek tilida «pedagog» deg n s z bilən ipadilididu. ■ 3:24 Mat. 5:17; Ros. 13:38; Rim. 10:4. □ 3:26 «**... Q nki h mminglar Məsih  ysaoqa etikad kilix arkilik Hudaning oşulliri boldunglar**» — bu muhim 23-26-ay tl r to qruluk «ko umq  s z»imizdə, yukirik  3:19-ayət  stid  tohtaloqinimizni kərüng. ■ 3:26 Y x. 56:5; Yh. 1:12; Rim. 8:15; Gal. 4:5.

boldunglar. □ ■

28 Məsihdə nə Yəhudiylar bolmaydu nə Grek bolmaydu, nə kul bolmaydu nə hər bolmaydu, nə ər bolmaydu nə ayal bolmaydu, həmninglar Məsih Əysada bir bolisilər. □ ■

29 Silər Məsihkə mənsub bolqanikənsilər, silərmu Ibrahımning nəsli bolisilər wə uningqa wədə kilinqan *bəht-saadətka* mirashordursilər. ■

4

(Dawami)

1-2 Yənə xuni eytimənki: Gərqə bir bala pütün mülükning igisi bolsimu, mirashor gədək waqitlirida taki atisi bəlgiligən waqit toxmişuqə, u öz əyidiki kuldin pərki

□ 3:27 «**Qünki hərqaysinglar Məsihgə kirixkə qəmdürülgən bolsanglar, Məsihni kiywaləqan boldunglar**» — demək, Məsihgə etiqaad kılıp suqə qəmdürülüp, Uningqa baqlanqan bolsaq, Uning təbiitigə igiləymiz, xuning bilən «Məsihgə mənsub adəm» bizning asasiy salahiyitimiz bolidu. ■ 3:27 Rim. 6:3. □ 3:28 «**Məsihdə nə Yəhudiylar bolmaydu nə Grek bolmaydu... həmninglar Məsih Əysada bir bolisilər**» — «Grek» degən söz muxu yərdə «Yəhudiylar əməs», «yat əlliklər»ni bildürüldü. ■ 3:28 Yh. 17:21. ■ 3:29 Yar. 21:12; Rim. 9:7; Ibr. 11:18.

bolmaydu. Qünki u yënila hojidarlar wə bala bakkuqilarning baxkuruxida bolidu.□

³ Xuningoqa ohxax, bizmu gədək waqtimizda, bu dunyadiki «asasiy kaidə-kanuniyətlər» astida kul boləqaniduk.□

⁴ Lekin, waqit-saiti toluq toxkanda, Huda Öz Oqlini *bu dunyaoqa* əwətti. U bir ayal kixidin tuquloqan, xuningdək Təwrat kanuni astida tuquloqanidi.□ ■

⁵ Buningdiki məxsət, Huda Təwrat kanuni astida yaxioqan *bizləрни* bədəl tələp hərlükkə qikirip, bizning oqullukqa qobul kiliniximiz üqündur.■

⁶ Həm silər Uning oqulliri boləqanliqinglar üqün, Huda Öz Oqlining: «Abba! Atam!» dəp

□ 4:1-2 «... Gərqə bir bala pütün mülükning igisi bol-simu, mirashor gədək waqitlirida taki atisi bəlgiligən waqit toxmioquqə, u öz öyidiki kuldin pərki bolmaydu. Qünki u yënila hojidarlar wə bala bakkuqilarning baxkuruxida bolidu» — «ojojidar» degən sözning mənisi yukiriki «tərbiyiligüqi» degən sözgə yeqin. □ 4:3 «**bu dunyadiki «asasiy kaidə-kanuniyətlər»** — bəzi alimlar muxu sezni yaman roqlarni kərsitidu, dəp qaraydu. Lekin «Kolossiliklərgə»diki «Kol.» 2:8, 20 toqruluk «koxumqə səz»imizdə biz baxkiqə qüxəndürimiz. □ 4:4 «**Lekin, waqit-saiti toluq toxkanda, Huda Öz Oqlini bu dunyaoqa əwətti. U bir ayal kixidin tuquloqan, xuningdək Təwrat kanuni astida tuquloqanidi**» — «Təwrat kanuni astida tuquloqanidi» degən ibarə «Əysa Məsih Təwrat kanunioqa boysunup yaxioqan» degən mənini öz iqigə alidu. ■ 4:4 Yar. 15:16; 49:10; Dan. 9:24; Mat. 5:17. ■ 4:5 Yh. 1:12; Gal. 3:26.

qakiroquqi Rohini əwətip kəlbimizgə saldi. □ ■
 7 Xuning üqün, silər hazır kəl əməs, bəlki oşulliridursilər; oşulliri boləjanikənsilər, Huda arkilik Əzigə mirashor bolisilər. □

Pawlusning Galatyaliklardin əndixə kılıxi

8 Burun, Hudani tonumioqan waqtinglarda dərwaqə yaloqan ilahlarning kulluqioqa tutuloqansilər. □ ■

9 Əmdiliktə, hazır *həqikiy* Hudani tonuqanikənsilər, — yaki enikraq kilip eytkanda, Huda tərpidin tonuloqanikənsilər, əmdi silər nemə dəp bu dunyadiki küqsiz, əbjək ərziməs «asasiy kaidə-kanuniyətlər»gə qarap yanisilər? Ularning kulluqioqa yengiwaxtin kaytixni halamsilər? □ ■

□ 4:6 «**Həm silər Uning oşulliri boləjanlikinglar üqün, Huda Əz Oşlining: «Abba! Atam!» dəp qakiroquqi Rohini əwətip kəlbimizgə saldi**» — ibraniy tilida «Abba» «dadam»ni bildüridu, «Abba! Atam!» «I səyümlük atam!» degən gəp.

■ 4:6 Rim. 8:15. □ 4:7 «**Xuning üqün, silər hazır kəl əməs, bəlki oşulliridursilər**» — grek tilida bu ayəttiki «silər» «sən» dəp ipadilinidu. «**oşulliri boləjanikənsilər, Huda arkilik Əzigə mirashor bolisilər**» — «Huda arkilik Əzigə mirashor bolisilər» bəzi kona kəqürmilərdə: «Məsih arkilik Hudaning Əzigə mirashor bolisilər» deyilidu. □ 4:8 «**Burun, Hudani tonumioqan waqtinglarda dərwaqə yaloqan ilahlarning kulluqioqa tutuloqansilər**» — «yaləqan ilahlar» grek tilida «əyniyiti ilah əməslər» bilən ipadilinidu. ■ 4:8 1Kor. 8:4.

□ 4:9 «**əmdi silər nemə dəp bu dunyadiki küqsiz, əbjək ərziməs «asasiy kaidə-kanuniyətlər»gə qarap yanisilər?**» — «ərziməs artuqqa» — Grek tilida «tiləmçilikə ait» degən sözlər bilən ipadilinidu. ■ 4:9 Kol. 2:20.

¹⁰ Silər alahidə kün, ay, pəsil wə yillarni etiwaroqə elip hatiriləxkə baxlidinglar! □ ■

¹¹ Mən ilgiri silərgə singdürgən əjrim bikar ketərmikin, dəp silər üçün ənsirəwatimən.

¹² Qerindaxlar, mən xuni silərdin ötünimənki, manga ohxax bolunglar; qünki mən silərgə ohxax boldum. Silər əslidə manga heq azar yətküzmişingidinglar. □

¹³ Əmma silərgə məlumki, ətlirimdiki bir zəiplik tüpəylidin, mən hux həwəni silərgə birinqi

□ **4:10 «Silər alahidə kün, ay, pəsil wə yillarni etiwaroqə elip hatiriləxkə baxlidinglar!»** — muxu ayəttiki «kün, ay, pəsil wə yillar» bolsa bəlkim Təwrat qanunida Yəhudiylar üçün bekitilgən heytlarni həm Yəhudiylarning ən'əniliri boyiqə ötküzidigan heytlarnimu kərsitidu. Məyli Yəhudiylarningki bolsun bolmisun, prinsip ohxax, etiqadqilar üçün heqkandak alahidə kün-heytlarni hatiriləxning həjiti yox. ■ **4:10** Rim. 14:5; Kol. 2:16. □ **4:12 «Qerindaxlar, ... manga ohxax bolunglar; qünki mən silərgə ohxax boldum»** — Pawlus əzi Yəhüdiy bolsimu, Təwrat qanunining (həkkəniylikqə ait tələpliridin baxqə) barliq əmrliridin (Məsihning nijati bilən) azad bolup Muqəddəs Rohning yetəkqilikidə yaxioqan; xunga u Galatyaliklardin: «Manga ohxax bolunglar» dəp ötünidu; «qünki mən silərgə ohxax boldum» — demək, u Yəhüdiy əməslərdək (Galatyaliklardək) Təwrat qanunining tələpliridin mustəsna boldi. Ləkin Galatyaliklar Yəhudiylardək bolimiz dəp əzlrini Təwrat qanunining barliq tələpliri astioqə qoymaqqi idi! **«Silər əslidə manga heq azar yətküzmişingidinglar»** — demək, Pawlus ularoqə hazirla eytqan qattik gepini ularning əzigə qandaqtur bir ziyan yəki azar yətküzgənliki tüpəylidin eytqan əməs, dəydu (5-15-ayətlərdə u ularning əslidə əzigə kərsətkən qongkur muhəbbitini əsləydu), bəlkı ularni kəzləp: «silər öz-əzlringlaroqə azar beriwətilər» dəp agah berix üçün eytidu.

ketim yetküzgənidim. □

¹⁴ U qaʻoqda, ətlirimdiki bu zəiplik silərgə nisbətən sinaktək bolsimu, lekin silər meni kəmsitmidinglar yaki qətkə kakmidinglar. Əksiqə, meni Huda əwətkən bir pərixtni, hətta Məsih Əysa özini kütəkəndək kütüwalinglar.

□ ■

¹⁵ U qaʻoqdiki bəht-bərikitinglar əmdi nəgə kətti?! Mən silərgə guwahqi bolup eyta-laymənki, u qaʻoqda silər mumkin bolsa, manga kəzliringlarni oyup berixkimu razi idinglar!

¹⁶ Əmdiliktə, silərgə həkikətəni səzligənlikim üqün düxmininglaroqa aylinip qaldimmu?

¹⁷ *Mən eytip ətkən* həliki adəmlər silərgə kizəqinlik kərsitidu, əmma niyiti durus əməs; ular pəkət silərn*i nijatning* sirtioqa qikirip,

□ **4:13 «Əmma silərgə məlumki, ətlirimdiki bir zəiplik tüpəylidin, mən hux həwərn*i silərgə birin*qi* ketim yetküzgənidim*»** — «ətlirimdiki bir zəiplik tüpəylidin» — bu səzdin qarioqanda, Pawlus bəlkim kesəl səwəbidin Galatiyada dəm elixka məjbur boləjanidi. Mumkinqiliki barki, bu kesəl uning kəzliri bilən baqlıq bolup, uning qirayini intayin sət kiyapətkə kirgüzüp qoyəjanidi (14-ayət). 14-15-ayət, 6:11 wə «2Kor.» 12:7-10n*imu kərüng. Pawlus adəttə hətlirini pütükqi arkiplik yazatti (məsilən, «Rim.» 16:22). □ 4:14 «U qaʻoqda, ətlirimdiki bu zəiplik silərgə nisbətən sinaktək bolsimu, lekin silər meni kəmsitmidinglar yaki qətkə kakmidinglar. Əksiqə, meni Huda əwətkən bir pərixtni, hətta Məsih Əysa özini kütəkəndək kütüwalinglar*» — Pawlusning bu kəz kesili yənə bir tərəptin kiyinqilik elip kəldi — U hux həwərn*ing yolida kəp adəmlərn*ing kesəllirini dua kili*p sakaytti; ularning sakaytilixi arkiplik kəp adəmlər hux həwərgə ixəndi. Lekin uning əzidə kesəl boləqaqka, bu ix uni baxqilarning aldida mazakka qaldurux ehtimalliki bolamdu, qandak?* ■ 4:14 Mal. 2:7; Mat. 10:40; Yh. 13:20.**

qiziqinlikinglarni ezlirigə karitiwalmakçi. □ ■

18 Əmma mən silər bilən birgə boloqan waqitlardila əməs, bəlki daim yahxi ixka qiziqinlik qilixning əzi yahxidur, əlwəttə. □

19 Səyümlük balilirim! Məsiq silərdə tərəldürülgüqə mən silər üqün toloqak azablrini yənə bir qetim tartiwatimən! ■

20 Mening hazirla yeninglaroqa berip, silərgə baxқиqə tələppuz bilən səzligüm keliwatidu; qünki bu əhwalinglar toqruluk nemə qilixni zadila bilməywatimən! □

«Kul dedək» Həjər bilən «hər ayal» Sarah toqrisidiki təmsildin tərbiyə-sawak elix

21 I Təwrat qanunining ilkidə yaxaxni halaydiqanlar, silərdin xuni sorap bakay, silər Təwratning əzidə nemə deyilgənlikigə kulak salmamsilər?

□ **4:17 «ular pəqət silərnijə nijatning sirtioqa qikirip...»** — bəzi kona kəqürmilərdə «ular pəqət silərnijə bizdin ayrilip nijatning sirtioqa qikirip» deyilidu. ■ **4:17** Rim. 10:2; 2Kor. 11:12.

□ **4:18 «Əmma mən silər bilən birgə boloqan waqitlardila əməs, bəlki daim yahxi ixka qiziqinlik qilixning əzi yahxidur, əlwəttə»** — baxka birhil tərjimisi: «Məyli mən silər bilən billə bolay yaki bolmay, silərgə niyiti yahxi qiziqinliki bar adəmlər bar bolsa, daim yahxi bolidu, əlwəttə». ■ **4:19** 1Kor. 4:15; Flm. 10; Yaқ. 1:18. □ **4:20 «Mening hazirla yeninglaroqa berip, silərgə baxқиqə tələppuz bilən səzligüm keliwatidu»** — «baxқиqə bir tələppuz bilən...» — Pawlus tehimu qattik tələppuzdimu, yaki mulayimraq tələppuzdimu, ularoqa zadi «qandaқ tələppuz»da səzləx kerəklisini bilməytti.

22 Təwratta, Ibrahımning ikki oʻqli bolup, biri dedəktin, yənə biri hər ayalidin boləqan, dəp hatiriləngən. □ ■

23 Dedəktin boləqan oʻqul «ət bilən» tuquloqan; hər ayalidin boləqan oʻqul bolsa Hudaning wədisi arkilik tuquloqandur. □ ■

24 Bu ikki ixni bir ohxitix degili bolidu. Bu ikki ayal *Hudaning insanlar bilən* tuzgən ikki əhdising wəkilidur. Biringi əhdə Sinay *teqidin* kelip, dərəkəkət balilirini kullukta boluxka tuqidu; mana Həjər uningəya wəkildur; 25 demək, Həjər bolsa Ərəbistandiki Sinay teqioqə simwol kəlinip, yəni bəgünki Yerusaleməya ohxtilidur; qünki u xəhər wə uning baliliri kullukta turmaqta. □ ■

26 Əmma yukiridin boləqan Yerusalem hərdur, u

□ **4:22 «Ibrahımning ikki oʻqli bolup, biri dedəktin...»** — dedək (kul ayal) — yəni Həjər. «**yənə biri hər ayalidin boləqan..»** — əz hər ayali Sarah idi. ■ **4:22** Yar. 16:2,15; 21:2; Ros. 7:8; Ibr. 11:11. □ **4:23 «Dedəktin boləqan oʻqul «ət bilən» tuquloqan»** — «ət bilən» degən ibarə «insanning ətlirigə tayinix»ni bildüridu. Həjəring oʻqli Ismail pəkət insanlarning oy-pikri, insaniy küqi bilən tuquloqan. «**dedəktin boləqan oʻqul «ət bilən» tuquloqan; hər ayalidin boləqan oʻqul bolsa Hudaning wədisi arkilik tuquloqandur»** — bu pütün ayət toqruluk «kozumqə səz»imizni kəring. ■ **4:23** Yh. 8:39; Rim. 9:7. □ **4:25 «demək, Həjər bolsa Ərəbistandiki Sinay teqioqə simwol kəlinip, yəni bəgünki Yerusaleməya ohxtilidur; qünki u xəhər wə uning baliliri kullukta turmaqta»** — «kullukta» degən səz rohij kullukta, yəni Təwrat qanuning kullukida. «Bəgünki Yerusalem wə uning baliliri» Yəhudij həlki, xundaqla Təwrat qanunioqə əməl kəlixka tirixkanlirim bilən həkkanij adəm bolay degən həmmə adəmni kərsitidu. ■ **4:25** Mis. 19, 20.

həmmimizning anisidur; □ ■

²⁷ Qünki, *mukəddəs yazmilarda* mundak yeziləlan: —

«Huxal bol, i pərzənt kərmigən tuoqmas ayal!

Təntənə kilip yangrat, towla, i toloqak tutup bakimioqan!

— Qünki oqerib ayalning baliliri eri bar ayalningkidin kəptur!» □ ■

²⁸ Əmdi i kərindaxlar, Ishak Hudaning wədisidin tuquloqandək bizmu Hudaning wədisi boyiqə tuquloqan pərzəntlərmiz. □ ■

²⁹ Lekin u qaoqda «ətlərdin tuquloqan» bala «rohtin tuquloqan» baliqə ziyankəxlik

□ **4:26 «Əmma yukiridin boləlan Yerusalem hərdur, u həmmimizning anisidur...»** — baxқиə eytkanda, Ibrahimning öz ayali Sarah bolsa hər ayal boləqəqqa, əxtiki Yerusalemoqə, xundaqla yengi əhdidə yaxioqan jamaətkə wəkillik kilidu. Xunga, «əxtiki Yerusalem»ni bizning animiz, deyixkə bolidu. ■ **4:26** Wəh. 21:2. □ **4:27 «Huxal bol, i pərzənt kərmigən tuoqmas ayal! Təntənə kilip yangrat, towla, i toloqak tutup bakimioqan! — qünki oqerib ayalning baliliri eri bar ayalningkidin kəptur!»** — Yəx.» 54:1. ■ **4:27** Yəx. 54:1 □ **4:28 «... Ishak Hudaning wədisidin tuquloqandək bizmu Hudaning wədisi boyiqə tuquloqan pərzəntlərmiz»** — bəzi kona kəqürmiliridə «... Ishak Hudaning wədisidin tuquloqandək silərmu Hudaning wədisi boyiqə tuquloqan pərzəntlərsilər» deyilidu. ■ **4:28** Rim. 9:7, 8.

qiloinidak, hazir xundak bolidu. □ ■

³⁰ Lekin mukaddas yazmilarda nemə deyilgən? Uningda: «Sən bu dedikingni oqli bilən qoxup həydiwət! Qünki dedəktin tapқан oqul hərgiz hər ayalingdin boloqan oqul bilən miraska ortak bolmaydu!» dəp pütülgən. □ ■

³¹ Əmdi, kerindaxlar, biz dedəkning əmäs, bəlki hər ayalning pərzəntliridurmiz. Məsih bizni hərlüktə yaxısun dəp hər qildi. Xuning bilən uningda tapan tirəp turunglar wə kullukning boyunturukioqa kaytidin kisilip qalmanglar.

5

Etikadqilarning ərkinliki

□ **4:29 «Lekin u qaşda «ətlərdin tuşuloqan» bala «rohtin tuşuloqan» balişqa ziyankəxlik qiloinidək, hazir xundak bolidu»** — «ətlərdin tuşuloqan» bala — İsmailni, xundakla u simwol qilinoqan «Təwrat kanunioqa kul boləqanlar»ni kərsitidu. «Rohtin tuşuloqan» — Hudaning wədisi wə məjizisi arkilik, yəni Mukəddəs Rohning küq-kudriti bilən tuşuloqan İshakni, xundakla u simwol qilinoqan Əysa Məsihkə etikad qiləuqi, Mukəddəs Rohtin «kaytidin tuşuloqan» Hudaning rohıy pərzəntlirini kərsitidu. Əslidə İsmail İshakqa ziyankəxlik qiloinidək, Yəhudıy həlk Məsihgə ixəngənlərgə ziyankəxlik qilatti wə bügüngə kədər hər türlük «kanunioqa tayanəqanlar»mu ohxaxla «Hudaning rohişqa tayanəqanlar»oqa ziyankəxlik qilidu. ■ **4:29** Yar. 21:9. □ **4:30 «Sən bu dedikingni oqli bilən qoxup həydiwət! Qünki dedəktin tapқан oqul hərgiz hər ayalingdin boləqan oqul bilən miraska ortak bolmaydu!»** — «Yar.» 21:10. Muxu (21-31) ayətlərgə «qoxumqə səz»imizdə xərş berimiz. ■ **4:30** Yar. 21:10.

1-2 Mana, mənki Pawlus silərgə xuni eytip qoyayki, əgər silər hətnə qobul kılsanglar, u qaoqda Məsihning silərgə heqkandak paydisi qalmaydu. □ ■

3 Mən hətnini qobul kıloqan hər bir kixigə yənə agahlandırurp həkikət ni eytip qoyayki, ularning Təwrattiki barlıq əmr-bəlgilimilərgə *toluq əməl kılix* məjburiyiti bardur. □

4 Əy Təwrat kanuni arkilik özümni həkkanıy adəm kılay degənlər, hər biringlər Məsihdin ayrılıp, məhrum bolup, *Hudaning* xapaitidin qikip, yikilip uningdin qaldinglar.

5 Qünki Rohka tayinip həkkanıylikka baqlanoqan arzu-armanni etiqad bilən təlpünüp

□ **5:1-2 «... Əgər silər hətnə qobul kılsanglar, u qaoqda Məsihning silərgə heqkandak paydisi qalmaydu»** — Galatiyalikların hətnini qobul kılixtiki məksiti «moxu arkilik həkkanıylikka eriximən» degənlıktur; ular Məsihning gunahlar üqün boluqan qurbanlıqıoqa tayanmayla, pəqət yənə özining tırixqanlıkı bilən «sawablıq ixlar»ni bərpa kılmakqi bolup «öz-özümgə tayinip gunahlırimni yuyup həkkanıy adəm bolimən» degənlərdin ibarət idi. ■ **5:1-2** Yəx. 9:3; Yh. 8:32; Ros. 15:1; Rim. 6:18; 1Pet. 2:16. □ **5:3 «Mən hətnini qobul kıloqan hər bir kixigə yənə agahlandırurp həkikət ni eytip qoyayki, ularning Təwrattiki barlıq əmr-bəlgilimilərgə (toluq əməl kılix) məjburiyiti bardur»** — muxu ayət toqruluk «koxumqə söz»imizni kərüng.

kütməktimiz. □

⁶ Qünki Məsih Əysada hətnilik küqkə igə əməs, hətnisizlikmu küqkə igə əməs, küqkə igə boləqini pəkət muhəbbət arkilik ix qilidioqan etikadtur. □ ■

⁷ Silər obdan qepip mengiwatqanidinglar; birak kim silərnı həkikətkə itaət qilixtin tosuwaldi? □ ■

⁸ Bundak qayil qilix amili silərnı Qaqiroquqidin boləqan əməs! □

⁹ «Kiqikkinə hemirturuq pütkül hemirni boldu-

□ **5:5 «Qünki Rohqa tayinip həqkaniylikka baqlanoqan arzu-armanni etikad bilən təlpünüp kütməktimiz»** — «Roh» Mukəddəs Roh, əlwəttə. «həqkaniylikka baqlanoqan arzu-armanni» — grek tilida «həqkaniylikning ümidi» dəp ipadiliniidu. Mənisı: (1) kimdə Məsih arkilik həqkaniylik bar bolsa uning ərxniki bəhtkə baqlioqan zor ümidimu bar bolidu; (2) bizdə Məsih arkilik hazır bar boləqan həqkaniylik Uning qaytip kelixi bilən toluk, mukəmməl bolidu, dəydiqan ümidmu bardur. Bizningqə, bu hər ikki ümid kərsitilidu. □ **5:6 «Qünki Məsih Əysada hətnilik küqkə igə əməs, hətnisizlikmu küqkə igə əməs, küqkə igə boləqini pəkət muhəbbət arkilik ix qilidioqan etikadtur»** — «muhəbbət arkilik ix qilidioqan etikad»: — etikad muhəbbət arkilik güzəl ixlarnı qilidu həm muhəbbətning əzi etikadka güzəl ixlarnı qilixka türtkə bolup ilhamlanduridu. ■ **5:6** Mat. 12:50; Yh. 15:14; 1Kor. 7:19; 2Kor. 5:17; Gal. 6:15; Kol. 3:11; 1Tes. 1:3. □ **5:7 «Silər obdan qepip mengiwatqanidinglar»** — etikad yolida, əlwəttə. ■ **5:7** Gal. 3:1. □ **5:8 «Bundak qayil qilix amili silərnı Qaqiroquqidin boləqan əməs!»** — «qayil qilix»ning mənisı yukirikı «itaət» degən səzning mənisigə yeqin bolup, kinayilik mənini təkitleydi — demək, muxundak «itaət» bolamdu?

rup yoʻqinitidu!»□ ■

¹⁰ Өzüm Rəbgə qarap qayil boldumki, silərmu bu ixta həq baxkiqə oyda bolmaysilər. Əmma siləрни қaymukturuwatқан kim boluxidin kət'iynezər, u qoқum tegixlik jazasini tartidu.
□ ■

¹¹ Kərindaxlar, əgər mən «hətnə қilinix kerək» dəp jakarlap yürgən bolsam, undaқта mən бүgünki күngiqə yənə nemə үqün *Yəhudiylardin* ziyankəxlikkə uqrap kelimən? Əgər xundaқ қiloqan bolsam, «krest bizarliқi»

□ **5:9 «Kiqikkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yoʻqinitidu!»** — demək, kiqikkinə hemirturuq pütün hemirni boldurəpinidək, bir adəmninğ «azraq hata» təlimimu nuroqun adəmnı azduridu. Baxkiqə eytkanda «hətnə қilix» «kiqikkinə bir ix» bolsimu, Galatyaliklarning uni «muxu ix bilən həkқaniy (yaki «tehimu həkқaniy») adəm bolimən» dəp qobul қilixi əzlrini Hudaning nijatidin қikirip ayriwetətti. ■ **5:9** 1Kor. 5:6. □ **5:10 «Əmma siləрни қaymukturuwatқан kim boluxidin kət'iynezər, u qoқum tegixlik jazasini tartidu»** — Huda təripidin, əlwəttə. ■ **5:10** 2Kor. 2:3; 8:22.

yok qilinatti! □ ■

¹² Silerni kutritiwatqan bu adamlar ozlirini ahta kiliwatsun dzymen! ■

¹³ Qunki kerindaxlar, siler arkinlikka qakirildinglar. Lekin arkinlikinglarni etlarning arzu-heweslirigə kanduruxning bahanisi qilmanglar, balki mehır-muhəbbət bilən bir-biringlarning kullukida bolunglar. □ ■

¹⁴ Qunki putkul Təwrat qanuni «Qoxnangni

□ **5:11 «Kerindaxlar, əgər mən «hətnə qilinix kerək» dəp jakarlap yürgən bolsam, undakta mən bögünki küngiqə yənə nemə üqün Yəhudiylardin ziyankəxlikkə uqrap kelimən?»** — Galatiyadiki jamaətni «qaymukturowatqan»lar bolsa bəlkim: «Pawlus, sünnət qilinix kerək dəydu», dəp yaloqanqilik qiloqan bolsa kerək. Pawlusning bu soali bilən ularning yaloqan səzigə jawab beridu — Mana, mən xundak hewəni yetküzgən bolsam, Yəhudiylar tərpidin ziyankəxlikkə uqrap kətməyttim, dəydu. **«Əgər xundak qiloqan bolsam, «krest bizarliki» yok qilinatti!»** — «krest bizarliki» toqruluk: — «krest» əzi Rim imperiyəsidadiki əng yirginqlik ölüm jaza tədbiri idi! Lekin Huda Əysaning dəl xundak ölümü arkilik adəmni kutkuzmaqçi! Mana «krest bizarliki»dur! Uning üstigə, «hətnə qilinix yaki Təwrat qanunioʻa əməl qilixka tirixixlar adəmni gunahliridin kutkuzmaydu, nijat-kutkuzulux pəkət Əysa Məsihning kresttiki qurbanliqidinla kelidu» degən həwər kəp adəmlərni (pəkət Yəhudiylarnila əməs!) rənjitidu yaki ularning oʻzəzipini kozoyaydu. Mana humu «krest bizarliki»dur. Hux həwər yetküzüxtə «krest bizarliki» hərdaim bolidu; undak ix kəm bolsa yetküzgən «hux həwər» əmdi «hux həwər» bolmaydu! ■ **5:11** 1Kor. 1:23. ■ **5:12** Yə. 7:25.

□ **5:13 «lekin arkinlikinglarni etlarning arzu-heweslirigə kanduruxning bahanisi qilmanglar»** — «ət» yaki «ətlər» asasən insanning öz xəhsiyətçi təbiitini kərsitidu. Buning toqruluk «rimliklaroʻa»diki «kirix sez»imizni kərung. ■ **5:13** 1Kor. 8:9; 1Pet. 2:16; Yəh. 4.

özüngni söygəndək söygin» degən birla əmrədə əməl kīlinidu. □ ■

¹⁵ Lekin pəhəs bolunglarki, bir-biringlarni qixləp tartip yalmap yürüp, bir-biringlardin yutulup kətmənglar yənə! ■

Roh wə «ət»

¹⁶ Əmma xuni dəymənki — *Muqəddəs Rohta* menginglar, wə xu qaoqda silər ətlərnəng arzu-həwəslirigə yol qoymaysilər. □ ■

¹⁷ Qünki ət Rohqa zit boləqan ixlarni arzu kīlidu, wə Roh ətkə zit boləqan ixlarni arzu kīlidu. Ular ikkisi bir-birigə qarimuxarxidur; nətijidə, özünglar arzu kīləqan ixlarni kīlalmaysilər. ■

¹⁸ Wəhalənki, silər Rohning yetəkqilikidə bol-sanglar, u qaoqda Təwrat qanunining ilkidə bolmaysilər.

¹⁹ Əmdi ətning əməlliri roxənki — zinahorluk, buzukluk, napaklik, xəhwaniylik, ■

²⁰ butpərəslik, sehīrgərlik, əqmənliklər, jedəllər, qizəqanqukluklar, qəzəplər, rikabətlixixlər, bəlgünqiliklər, guruhwazliklar,

□ **5:14** «... **pütkül Təwrat qanuni «Koxnangni özüngni söygəndək söygin» degən birla əmrədə əməl kīlinidu»** — «əməl kīlinidu» degənnəng baxqa hil tərjimisi: «yiqinqaklanəqandur» («Law.» 19:18). ■ **5:14** Law. 19:18; Mat. 22:39; Mar. 12:31; Rim. 13:8; Yaq. 2:8. ■ **5:15** 2Kor. 12:20. □ **5:16 «Muqəddəs Rohta menginglar»** — demək, «Muqəddəs Rohning yetəkqilikidə həm Uning küq-kudritidə menginglar». Bu ibarə toqruluk «rimliklaroʻa»diki «kirix soz»imizni kəring. ■ **5:16** Rim. 13:14; 1Pet. 2:11. ■ **5:17** Rim. 7:15-26. ■ **5:19** 1Kor. 3:3; Yaq. 3:14.

21 həsəthorluklar, qatilliklar, harakkəxlilər, əyx-ixrətlər qatarlik ixlardur; bu ixlər toqruluk burunki eytkinimdək hazır yənə bir kətim aghəlandurimənki, bundək ixlarni kəloquqilar Hudaning padixahləkiqə miraslik kəlmaydu. ■

22 Wəhalənki, Rohning mewisi bolsa mehir-muhəbbət, xad-huramlik, hatirjəmlik, səwr-takət, mehrəbanlik, yaxxilik, ixənq-sadiklik, □ ■

23 məmin-mulayimlik wə özini tutuwelixtin ibarət. Muxundək ixlarni tosidioqan həqkəndək qanun yoxtur. □ ■

24 Lekin Məsihkə mənsup boləqanlar ətlirini, xundəklə uningdiki ixklər wə həm həwəslərnəi təng krestligən bolidu. □ ■

25 Rohəta yaxawatqan bolsək, Rohkə əgixip man-gayli.

26 Bir-birimizni rənjitip, bir-birimizgə həsət kəlip, həkawur xəhrətpərəslərdin bolmayli.

■ 5:21 1Kor. 6:10; Əf. 5:5; Kol. 3:6; Wəh. 22:15. □ 5:22

«**Rohning mewisi bolsa...**» — «Roh» Mukəddəs Roh, Hudaning Rohi. «Rohning mewisi» — bəxkiqə eytkəndə, «Mukəddəs Rohning yetəkqilikidə yaxaxtin bəridioqan mewə». ■ 5:22 Əf. 5:9. □ 5:23 «**... məmin-mulayimlik wə özini tutuwelixtin ibarət**» — Injildə «məmin-mulayimlik» yəki «yuwax-mulayimlik»ning əlahidiliki bə; u bolsimu qorqunqtin küqlüklərgə yol kəyidioqan əjizlik əməs, bəki Hudaning yolidə talax-tərtixlərdin kəl üzüx, Hudaning həmmə ixirimizni zorəwanlikəsiz, jədəlsiz toqra orunlaxturuxioqə iman bəqləxtur; muxundək pozitsiyə mulayim, yuwəxlik bilən ipadilinidu, əlwəttə. ■ 5:23

1Tim. 1:9. □ 5:24 «**Lekin Məsihkə mənsup boləqanlar ətlirini, xundəklə uningdiki ixklər wə həm həwəslərnəi təng krestligən bolidu**» — «uningdiki (ətlərnəing) ixklər...» yəki «uningdiki həssiyətlər...». ■ 5:24 Rim. 6:6; 13:14; Gal. 2:20; 1Pet. 2:11.

6

Bir-biringlarning hizmitidə bolunglar

¹ Qerindaxlar, aranglardin birsining hazirmu bir gunah-səwənlik sadir kiliwatkanliki bayqaloqan bolsa, aranglardiki rohiy kixilər yuwax-mulayimlik rohi bilən uni yolidin qayturup kelinglar. Xuning bilən bir wakitta, özunglarningmu azdurulup kətməslikinglaroqa diqqət qilinglar. □ ■

² Bir-biringlarning eqirqilikini kətürunglar. Xundak kilsanglar, Məsihning qanunioqa əməl qiləqan bolisilər. ■

³ Qünki birsining tarazioqa tohtioqudək ixi bolmay turup özini tarazioqa tohtioqudək dəp qaoqlisa, u öz-özini aldioqanlik, halas. □

⁴ Lekin hərkim öz əməliyitigə qarap təkxürüp baksun; xuning bilən baxqilarningkidin əməs, bəlki öz əməlliridinla pəhirləngüdək ix bolsa, pəhirlənsə bolidu. □

□ **6:1 «... aranglardiki rohiy kixilər yuwax-mulayimlik rohi bilən uni yolidin qayturup kelinglar»** — «rohiy kixilər» yaki «rohqə təwə boləqanlar» bolsa daim Mukəddəs Rohning yetəqçilikidə mangoqan kixilərnı kərsitidu. «Korintliklaroqa (1)»diki «kirix sez»imiznimu kərüng. ■ **6:1** Rim. 14:1; 15:1; 1Kor. 9:22. ■ **6:2** Mat. 11:29; Yh. 13:14; Rim. 15:1; 1Tes. 5:14.

□ **6:3 «Qünki birsining tarazioqa tohtioqudək ixi bolmay turup özini tarazioqa tohtioqudək dəp qaoqlisa, u öz-özini aldioqanlik, halas»** — 2-ayətkə qarioqanda, Pawlusning bu sezi həjətmənlərgə yaki mohtaj boləqanlaroqa yardəm qolını heq uzartmaydioqan adəmlərnı kəzdə tutup eytiləqan. □ **6:4 «xuning bilən baxqilarningkidin əməs, bəlki...»** — yaki «xuning bilən özini baxqilar bilən selixturmayla, ...».

5 Qünki hər bir adəm öz yükini kətürüxi kerək. □ ■

6 Hudaning söz-kalamidin təlim aloquqi özige təlim bərgüqini özidə bar boləqan yahxi nərsilərdin ortaq bəhrimən kılsun. ■

7 Öz-özünqlarni aldimanglar — Hudani aldap əhmək kıləqili bolmaydu; qünki kim nemə terisa, xuni alidu. ■

8 Öz ətlirining arzu-həwəslirini kənduruxqa uruq qaçqan kixi öz ətliridin qiriklik həsulini alidu. Ləkin Rohni hursən kılax üqün uruq qaçqan kixi bolsa Rohtin mənngülük həyat alidu. □

9 Xunga, yahxi ixlarni kılıxtin hərmayli. Uningəqa erinmisək waqti-saiti toxkanda qoqum həsul alalaymiz. ■

10 Xu səwəbtin, bizdə pürsət bolsila, həmməyləngə, bolupmu etikədtiki ailigə mənsub boləqanlarəqa yahxi ixlarni kılıp berəyli. □ ■

□ **6:5 «Qünki hər bir adəm öz yükini kətürüxi kerək»** — demək, hər adəm özining ixioqa əzi məs'ul boluxi kerək. ■ **6:5** Zəb. 62:12; Yər. 17:10; 32:19; Mat. 16:27; Rim. 2:6; 14:12; 1Kor. 3:8; 2Kor. 5:10; Wəh. 2:23; 22:12. ■ **6:6** Rim. 15:27; 1Kor. 9:11. ■ **6:7** Luqa 16:25; 1Kor. 6:10.

□ **6:8 «Öz ətlirining arzu-həwəslirini kənduruxqa uruq qaçqan kixi»** — grek tilida «öz ətlirigə uruq qaçqan kixi». **«öz ətliridin qiriklik həsulini alidu»** — yaki «öz ətliridin həlakətəni alidu». ■ **6:9** 2Tes. 3:13. □ **6:10 «bizdə pürsət bolsila, həmməyləngə, bolupmu etikədtiki ailigə mənsub boləqanlarəqa yahxi ixlarni kılıp berəyli»** — «etikədtiki ailə» bolsa dunyadiki barlıq etikədqılar, Hudaning ailisini kərsitidu. ■ **6:10** 1Tim. 5:8.

Ahirki agahlandurux wə salam

11 Mana, öz qolum bilən xunqə qong hərplər bilən yazoqinimoqa qaranglar! □

12 Silərgə hətnini qobul kilixni məjburlimaqçi boləqanlar, ularning hər biri pəqət əzlrining taxki kiyapitini pərdazlap kərsətməqçi boləqan, halas; ularning bu məxsiti pəqət «Məsihning kresti» tūpəylidin boləqan ziyankəxliktin

□ **6:11 «Mana, öz qolum bilən xunqə qong hərplər bilən yazoqinimoqa qaranglar!»** — nemixqa Pawlus buni yazidu? Yukiriki 4:15-ayət üstidiki izahatta eytkinimizdək, Pawlus adəttə pütükçi arkilik hətlirini yazoqan (məsilən, «Rim.» 16:22). Bizningqə səwəbi uningda birhil kəz kesili bar idi. Xuning bilən: — (1) Pawlus bu hətni yezix jiddiy boləqaqça, yenida muwapik pütükçi bolmioqanliqtin öz qoli bilən hətni yezixqa məjbur boləqan; (2) hətni həkikətən əzidin kəlgənlikini ispatlax üçün az degəndimu ahirki ayətlərnəni öz qoli bilən yazdi. Qünki xu qaoqda «sahta rosullar» kəp idi, hətta Pawlusning nami bilən sahta hətlərnəni yazoqanlar bar idi (2Tes.» 2:2ni kərüng). Öz pikrimizqə, Pawlus bu pütün hətni öz qoli bilən yazoqan.

keqixtin ibarət, halas. □

¹³ Qünki ular əzlimu hətnə kilingini bilən Təwrat qanunioqa əməl qilmaydu; lekin ular ətliringlardin mahtinix üçün bəribir siləni hətnini qobul kildurmaqçi bolidu. □

¹⁴ Əzümni elip eytsam, Rəbbimiz Əysa Məsihning kresttiki *əlüm*idin baxқа heq ix bilən mahtanmioqaymən! Qünki Uning kresti wasitidinin bu dunya manga nisbətən krestlängən wə mənmu bu dunyaoqa nisbətən

□ **6:12 «Silərgə hətnini qobul kilingni məjburlimaqçi bololanlar, ularning hər biri pəket əzlimining taxçi qiyapitini pərdazlap kərsətməkçi bololan, halas»** — «ularning hər biri pəket əzlimining taxçi qiyapitini pərdazlap kərsətməkçi bololan»lar bolsa nijatқа igə bolux üçün Təwrat qanunioqa əməl kiling kerək, degən Yəhudiylarning gepidin qorqқан, ular Yəhudiylarning mahtixioqa erixixini halaydiqan kixilərdur. «Taxçi qiyapəttə» grek tilida «ətlərdə» degən ibarə bilən ipadilini. **«ularning bu məqsiti pəket «Məsihning kresti» tūpəylidin bololan ziyankəxlidin keqixtin ibarət, halas»** — «Məsihning kresti tūpəylidin bololan ziyankəxlik»: demək, «Məsihning kresttiki əlümi (yaki «krestining bizarliki») tūpəylidin bololan ziyankəxlik». Bu ziyankəxlik Yəhudiylar təripidin, əlwəttə. «Məsihning kresti» degini bolsa, «Məsihning krestlängəndə bololan qurbanliki birdinbir nijat yoludur» degən həwəning kişkiqə ipadisidur. Xu qaoqda muxu həkikətni tarkatquqilarning həmmisi Yəhudiylar təripidin (wə kəp baxqilar təripidinmu, əlwəttə) ziyankəxlikkə uqraytti.

□ **6:13 «ular ətliringlardin mahtinix üçün bəribir siləni hətnini qobul kildurmaqçi bolidu»** — «ətliringlardin mahtinix» degən ibarini қандақ qūxinimiz? Muxu Yəhudiylar, «Galatyaliklar gepimizgə kirdi, ularoqa hətnini qobul kildurup ularni nijat yolioqa aloqa basturduq!» dəp baxқа Yəhudiylar aldida mahtinixni halaytti.

krestlängänmən. □

¹⁵ Qünki Məsih Əysada nə hətnilik nə hətnisizlik degänlär küqkə igə əməstur; birdinbir küqkə igə bolidioqini pəkət yengi bir yaraloquqidur! □ ■

¹⁶ Bu qaidə boyiqə mangidioqanlaroqa, ularning həmmisigə wə Hudaning Israilioqa hatirjəmlük wə rəhim-xəpkət boləyay! □ ■

¹⁷ Buningdin keyin heqkim bu ixlar bilən yənə meni awarə kılmisun! Qünki mən öz bədinimdə

□ **6:14 «Qünki Uning kresti wasitisidin bu dunya munga nisbətən krestlängən wə mənmu bu dunyaoqa nisbətən krestlängänmən»** — «bu dunya munga nisbətən krestlängən» degän ibarə, munga nisbətən ölgän, deməkqi.

□ **6:15 «birdinbir küqkə igə bolidioqini pəkət yengi bir yaraloquqidur!»** — «yengi bir yaraloquqi» degän ibarə «yengi (yaritiləqan) adəm»ni alahidə kərsitidu; lekin bu ibarə yənə Məsihning əlümi arkilik apiridə boləqan hər bir «yengi adəm» wə kəlgüsidə pəyda bolidioqan yengi asman-zeminni öz iqigə alidu. ■ **6:15** Mat. 12:50; Yh. 15:14; 2Kor. 5:16; Gal. 5:6; Kol. 3:11. □ **6:16 «Bu qaidə boyiqə mangidioqanlaroqa, ularning həmmisigə wə Hudaning Israilioqa hatirjəmlük wə rəhim-xəpkət boləyay!»** — «Hudaning Israili» (yaki «Hudaning həkikiy Israili») — demək, baxqa bir «Israil» bar.

Bizningqə bu ibarə Israildin, yəni Yəhudiylar iqidiki Hudaning nijat yolida mangoqan, Məsih Əysani qəbul qiləqanlarni (yəni «Hudaning qaldisi»ni) kərsitidu. Qaləqan Yəhudiylar «Israil» bolsimu, «Hudaning Israili» əməs. Bəzi alimlar bu jümlidiki «wə»ni «yəni» dəp tərijimə kılip, «Hudaning Israili» pütkül jaqandiki Məsihkə təwə boləqanlardin boləqan jamaətni kərsitidu, dəp qaraydu. Lekin bizningqə Pawlusning bu ibarisi, «mən yukirida bəzi Yəhudiylar toqruluk qattik gəp qiləqinim bilən, həmmə Yəhudiy xundak, dəp oylap kətmənglar! «Hudaning Israili» bardur!» deməkqi. ■ **6:16** Zəb. 125:5.

Əysaning yara izlirini kətürimən! □ ■

¹⁸ Kərindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkiti rohinglaroqa yar boləyay! Amin!

□ **6:17 «... Mən öz bədinimdə Əysaning yara izlirini kətürimən!»** — «Əysaning yara izliri» — demək, Pawlusning tenidə qaloqan yara izliri, yəni Məsih üçün hux həwər tarkitix yolida tartqan azab-oqubətlirining iznaliridur. Xu tərəptə u kəp yarilanoqan Rəbbi Əysaoqa ohxaxtur. «Əysaning yara izliri»ning grek tilida ikkinqi mənisimu bar: «Əysaning (başkan) taməşisi» — demək, Pawlus bu səz arkilik özining Əysaoqa pütünləy mənsup ikənlikinimu təkitliməkqi. ■ **6:17** 2Kor. 4:10.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5